

YHTEISKUNTA- JA YRITYSVASTUUN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS

Aika tiistai 9.4.2019 klo 14.00–15.30

Paikka TEM, Aleksanterinkatu 4–10
nh. Sederholm

Osallistujat:

Neimala Antti, TEM, pj. (x)	Liisa Huhtala (x)
Ilkka Saarinen, UM (x)	Kent Wilska, UM (x)
Merja Saarnilehto, YM	Markus Seppelin, STM (x)
Marja Pokela, VNK	Petri Vihervuori, VNK (x)
Marjut Viding, SY (x)	Tiina Toivonen, SY
Tuuli Mäkelä, EK (x)	Mika Kärkkäinen, EK
Timo Vuori, ICC (x)	Johanna Sipola, 3K
Pia Björkbacka, SAK (x)	Pekka Ristelä, SAK
Leila Kurki, STTK (x)	Antti Koskela, STTK
Anu Tuovinen, Akava (x)	Vesa Vuorekoski, Akava
Ilkka Sipiläinen, Ev.lut. kirkko (x)	Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto (x)
Sonja Vartiala, Finnwatch (x)	Janne Ronkainen, SASK ry (x)
Mikko Routti, FIBS ry (x)	Ulla Roiha, FIBS ry
Senja Väättäinen-Chimpuku, Fingo ry (x)	
Jouni Nissinen, SLL (x)	Otto Bruun, SLL

Linda Piirto, sihteeri, (x)
Sami Teräväinen, TEM (x)
Marja Innanen, VNK (x)
Markus Tervonen, OM (x)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.02. Käytiin esittelykierros.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat oheisen listan mukaisesti.

3. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita.

4. Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus (Sitoumus2050) ja yritykset (Marja Innanen, VNK)

Innanen kertoi, että kestävän kehityksen ydinajatuksena ja kansallisen strategian perustana on kysymys siitä, pystymmekö elämään kestävästi. Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on strategia ja työkalu. Sitoumus sisältää kahdeksan tavoitetta: yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, hiilineutraali yhteiskunta, vaikuttavien ihmisten yhteiskunta, resurssiviisas talous, työtä kestävästi, luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat, kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt ja luontoa kunnioit-

tava päätöksenteko. Sitoumuksen ajatuksena, että eri tahot antavat uutta luovia toimenpidesitoumuksia, joita voi mitata ja seurata. Moni yritys haluaa olla mukana tässä sekä kansallisesti että globaalisti. Sitoumuksen raameja vastaan voi peilata omaa toimintaa.

Kun hallitus teki Agenda2030-suunnitelman, yhteiskuntasitoumus toimi pohjana. Vuoden 2015 jälkeen on tehty lähes 1700 sitoumusta, mukana 400 yritystä, 80 oppilaitosta ja 100 kuntaa. Myös kuusi toimialaa on tehnyt oman sitoumuksen. Oman vastuullisuuden voi rakentaa sitoumuksen ympärille. Sitoumus2050-verkkopalvelusta saa apua seurantaan ja raportointiin. Green dealit ovat uusi vapaaehtoisen sopimisen malli hallinnon ja toimialojen kesken. Muita hyviä esimerkkejä ovat ravitsemussitoumukset ja materiaalitehokkuussitoumukset. Viime vuoden lopulla on myös avattu jokaiselle kuluttajalle suunnattu testi¹, jonka avulla voi vähentää omaa ilmastokuormitusta.

Kysyttiin, onko tarkoitus kiristää ruuvia vai saako jatkossakin asiaa lähestyä vapaaehtoispuolelta. Innanen totesi, että pitää lähteä siitä, mikä on merkittävää tai vaikuttavaa yrityksen kannalta. Ei kannata lähteä tekemään näennäistä työtä tai riman ali. Kaikki toimet raportoidaan, joten sitoumukset ovat julkisia. Sitoumuksille tehdään kevyt tarkastusmenettely, eli sitoumusten on tehtävä jotain uutta tai saatava aikaan muutosta, jota voi mitata. Parhaat sitoumukset lähtevät siitä, että ne ovat osa yrityksen ydintoimintaa. On huomattu, että yritykset itse kiristävät ruuvia. Sitoumukset, jotka tehty tai jotka eivät enää ajankohtaisia, voidaan poistaa.

Kysyttiin, millainen elinkaari sitoumuksella on ja miten saataisiin nopeutettua kehitystä. Innanen totesi, että tämä on osittain resurssikysymys. Kaikki yritykset eivät myöskään tarvitse sitoumusta, jos ne esimerkiksi ovat jo mukana isoissa kansainvälisissä aloitteissa. Kansainvälisesti sitoumuksesta on saatu positiivista huomiota.

Pidettiin hyvänä, että työväline kehittyy ja yrityksille on tehty helpommaksi ymmärtää, mistä on kyse. Joskus ekologisesti kestävät hankkeet eivät tosin ole sosiaalisesti kestäviä. Innanen totesi, että sitoumuksia koskevan tilaston mukaan kestävät elämäntavat on isoin luokka, muuten jakauma on melko tasainen. Viherpesuväitteitä annetuista sitoumuksista ei ole tullut.

Tuotiin esiin, että kestävästä kehityksestä ei ole saatu kansainvälistä sopimusta. Sellaisia sitoumuksia ei kuuluisi julkaista, mitkä eivät ole kestäviä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti. Muuten sitoumustyökalu tarjoaa mahdollisuuden hyväksikäyttöön. Toivottavasti löytyisi enemmän resursseja sitoumusten läpikäyntiin. Innanen totesi, että sitoumukset ovat julkisia, minkä ei pitäisi kannustaa väärinkäyttöön. Moninkertainen tarkistus vaatisi runsaasti resursseja. Monille on jo nyt kynnys lähteä mukaan sitoumuksiin, sillä ne vaativat harkintaa ja aikaa. Prosessi voi kestää pitkään. Parhaat sitoumukset kuitenkin kirittävät yrityksen tulosta myös taloudellisesti. Tavoitteita pitää myös tarvittaessa pystyä muuttamaan.

Tuotiin esiin, että kukaan ei pidä vapaamatkustajista. Sitoumusten tasossa on vaihtelua. Paljon on kuitenkin saatu aikaan pienillä resursseilla. Tarvitaan isoja toimia. Pitäisi huolehtia resursseista.

5. Kestävä kehitys ja Corporate Governance (Markus Tervonen, OM)

Tervonen kertoi, että oli viime syyskauden komission oikeusasioden pääosaston palveluksessa virkamiesvaihdossa. Yleisviesti EU-keskusteluista on, että kestävä kehitys ja kestävyys ovat nousussa. Kestävän rahoituksen paketti (Sustainable Finance Action Plan) tiimoilta eri pääosastoille tuli erilaisia tehtäviä. Oikeusasioden pääosastolle ohjelmasta tuli selvitettäväksi seuraavat kaksi kohtaa: 1) ihmisoikeudet, kestävyys ja asianmukainen huolellisuus -teema (sustainability & human rights due diligence) ja 2) selvitys yhtiön johdon tehtävistä (board duties).

Komissio teettää toimeksiantona selvityksen molemmista edellä mainituista teemoista. Ihmisoikeudet ja asianmukainen huolellisuus -selvityksessä kysymys on muun muassa siitä, pitääkö olla EU-tason sääntelyä yritysten kestävyysstrategiasta. Mietinnässä on, mennäänkö EU:n piirissä oikeudellisesti sitovaan puoleen. Parhaillaan selvitykseen liittyen on auki laajat sidosryhmäkyselyt, joissa selvitetään,

¹ <https://sitoumus2050.fi/elamantavat#/>.

mitkä ovat nykykäytännöt, onko niissä puutteita ja mitä tarvittaisiin tulevaisuudessa. Ajatuksena on, että selvityksen tulokset taustoittavat tulevan komission lainsäädäntö- ja muita toimenpideoitteita.

Yhtiön johdon tehtäviä koskeva selvitys on käynnistymässä ja siinä tarkastellaan EU-tasolla muun muassa tarvetta ja mahdollisuuksia tarkastella yhtiön johdon vastuita myös muille kuin osakkeenomistajille. Erityisesti lyhyen aikavälin tavoitteiden kannustimia on EU-tason keskustelussa pidetty hankalana. Lisäksi EU-tason keskustelussa on esitetty, että nykyinen raportointiin ja avoimuuteen perustuva sääntely ei välttämättä riitä, vaan tarvitaan pidemmälle menevää (esimerkiksi yhtiön toimintaa koskevaa) sääntelyä.

EU:n puheenjohtajakaudella puheenjohtajamaa on perinteisesti järjestänyt corporate governance -seminaarin. Suomi järjestää seminaarin joulukuussa Helsingissä. On mahdollista, että kestävyysasiat olisivat tuolloin agendalla. Pidetään neuvottelukunnan jäsenet ajan tasalla.

Suomessa tarkastellaan myös osakeyhtiölain muutostarpeita, yhtenä tutkimuskysymyksenä on, miten kestävä kehityksen tavoitteet tulisi ottaa huomioon yhtiölainsäädännössä.

Kysyttiin, onko oikeuspääosastolla törmätty oikeusjuttuihin, joita nostettu valtioita vastaan ilmastonmuutoskysymyksistä. Tervonen totesi, että aihe ei kuulu osaston asioihin, mutta osastolla on keskusteltu muun muassa siitä, miten kestävä kehityksen (mukaan lukien ”elämän arvoisen elämän eläminen”) tavoitteet vaikuttavat sisämarkkina-aloitteiden oikeusperustan valintaan ja perusteluihin. Kysyttiin myös, onko jossain jäsenmaassa yhtiöoikeuslaissa kestävä kehitystä koskevia velvoitteita. Tervonen totesi, ettei näin tiettävästi ole.

STM on teettänyt selvityksen tiettyjen toimijoiden roolista sote-markkinoilla². Sellaiset toimijat, joilla ei ole voiton maksimointi tavoitteena, toimivat markkinoilla altavastajana.

6. Kansallisen yhteyselimen menettelytapaoheiden päivitys (Linda Piirto)

Piirto kertoi, että menettelytapaohjeet kirjoitettiin antamaan läpinäkyvyyttä OECD:n toimintaohjeiden noudattamista koskevaan valituskäsittelyyn, Pöyry-tapauksen jälkeen. Nykyään OECD edellyttää, että kansallisilla yhteyselimillä on tällaiset ohjeet. Ohjeita on hyvä aika ajoin käydä läpi ja päivittää tarvittaessa. Neuvottelukunnalta pyydettiin viime vuonna kommentteja muutostarpeista ja saatujen ehdotusten pohjalta neuvottelukunnalle esitettiin ehdotus muutoksiksi. Muutokset kuvaavat tarkemmin, keitä päätöksentekoon osallistuu, miten päätöksenteko muodostuu ja millaisia kriteerejä valituskäsittelyyn liittyy.

Matkakulukorvausten osalta todettiin, että muotoillaan virke niin, että se alkaa videoneuvottelumahdollisuuden esiin tuomisella. Piirto viimeistelee ohjeet sovitulla muutoksilla ja toimittaa muutokset käännettäväksi. Piirto myös käyttää ohjeet OECD:n sihteeristöllä. Jos sihteeristöllä on muutosehdotuksia, palataan asiaan. Muussa tapauksessa ohjeet julkaistaan.

7. Muut ajankohtaiset asiat

Tuotiin esiin huhu, että EU on vetäytymässä YK-neuvotteluprosessista. Kent Wilska kertoi, että Suomen kantoja koordinoi ulkoministeriössä OIK-40, viimeisin julkinen esitys Suomen näkemyksistä on eduskuntakirjeessä UTPJ 25/2018. Suomi on suhtautunut tietyllä varauksella prosessiin. Tässä viime syksyn UTPJ-kirjeessä todetaan, että sopimustekstipohjaiset neuvottelut ovat ennen aikaiset, koska jatkoprosessista, soveltamisalasta ja sisällöstä on merkittäviä erimielisyyksiä.

EU on totesi sopimusprosessin 4. sessiossa, ettei se katso neuvottelujen olevan vielä sellaisessa vaiheessa, että se hakisi muodollista neuvottelumandaattia osallistuakseen sopimustekstipohjaisiin neuvotteluihin. EU ei lähettänyt helmikuun 2019 loppuun mennessä yksityiskohtaisia kommentteja sopimusluonnokseen. EU:lla ei ole myöskään neuvottelumandaattia, eikä se voi siis ryhtyä esittämään yksityiskohtaisia positioita jäsenmaiden nimissä ilman mandaattia. EU ei voi ilman mandaattia osallistua sopimusprosessin 5. sessioon yksityiskohtien tasolla (eli tekstistä neuvotellen). Mandaatin hakeminen

² https://tietokayttoon.fi/hankkeet/hanke-esittely/-/asset_publisher/osuustoimintamuodon-ja-yleishyodyllisten-yhteisojen-toiminnan-edellytykset-ja-mahdollisuudet-sosiaali-ja-terveyspalveluissa.

taustatöineen neuvostolta vie aikaa, joten sitä voi olla vaikeaa saada, varsinkin ottaen huomioon tulevat Euroopan parlamentin vaalit ja komission toimikauden päättymisen. Suomi on parin vuoden ajan pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että EU tekisi kotiläksyt tausta-analyyseineen, jotta mandaatin tarpeellisuutta olisi mahdollista arvioida.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.34.

Antti Neimela
puheenjohtaja

Linda Piirto
sihteeri

LIITE

Sitoumus2050-esitys (pdf)
Menettelytapakuvaus OECD:n toimintaohjeita
koskevan valituksen tekemisestä ja käsittelystä